

Christian Kieckens

(1951-2020)

Vijf jaar geleden, op 11 mei 2020 in volle corona tijd, overleed plotseling architect Christian Kieckens (1951-2020). Het heengaan kwam bij velen hard aan en de reacties, zelfs uit het buitenland, benadrukten dat zijn overlijden een zwaar verlies was voor de architectuur in Vlaanderen.

De afscheidsplechtigheid vond plaats op zaterdag 16 mei in het crematorium van Zemst nabij Brussel in beperkte kring omwille van de coronamaatregelen. Zonder het virus waren er zeker honderden mensen aanwezig voor een laatste eerbetuiging. Het crematorium is het laatste groot gebouw dat hij ontwierp, een introvert gebouw, omdat de omgeving van het industrieterrein niet veel te bieden had. Hij structureerde alles rond een centraal plein met een grote lichtkoepel. Het was zijn variant op het Pantheon in Rome, een creatie die hij bewonderde als de ultieme uiting van architectuur. De wonderlijke wereld van het licht, zonder is er geen leven.

Hij studeerde aan het Jezüetencollege in Aalst en bleef steeds indachtig dat je op deze wereld het beste moet geven, je talent ontwikkelen en mededeelzaam zijn voor de anderen. Dankbaar zijn voor wat men krijgt en een genereuze houding aannemen om te geven. Of de levensspreuk van Le Corbusier: "Pleine main j'ai reçu, pleine main je donne".

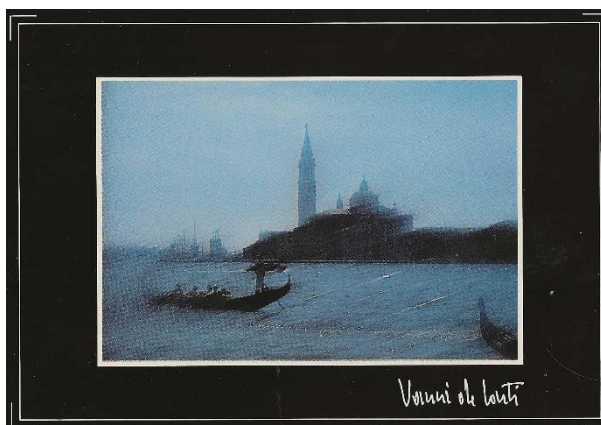
Als mede-initiatiefnemer van de Stichting Architectuur Museum (S/AM) en andere projecten in de jaren '80 heeft hij een bijdrage geleverd aan een nieuwe architectuurcultuur, een proces dat uiteindelijk resulteerde in de aanstelling van bOb Van Reeth als eerste Vlaamse Bouwmeester en iets

later de opstart van het VAI. Hij realiseerde een beperkt oeuvre, wel met diepgang waarin zowel historische referenties als actuele thema's op persoonlijke wijze werden ingebracht. Ook als docent heeft hij aan verschillende generaties impulsen gegeven, zowel in Sint Lucas Gent als in de Academie van Antwerpen. Zijn reflecties betreffende het beroep, het metier van architect, benadrukte hij bij zijn studenten. Hij was een begenadigd docent, mededeelzaam, luisterend en ook kritisch.

Voor hij overleed kwam zijn archief terecht in het VAI in Antwerpen. Naar aanleiding hiervan werd ook een grote expositie gebracht in de Singel / VAI in het voorjaar 2016 met de titel "Het huis. De mentor. Het archief". In de titel stond centraal het woord mentor. Zijn grote mentor was Pieter De Bruyne uit Aalst, de stad waar Kieckens ook is geboren. Na de dood van Pieter is Christian gaan wonen in zijn huis in de Stationstraat omdat hij bang was dat men het interieur zou slopen of verprutsen. Uit groot respect voor iemand die hem Milaan leerde kennen en nog veel meer. Met een reisbeurs van de Godecharles prijs in 1981 trok Kieckens naar Rome en Praag, wat zijn mentor had meegegeven, de bouwkunst is niet enkel constructie maar de uiting van cultuur. Inzicht verwerven, dit was zijn grote drive, architectuur was in de eerste plaats cultuur.

De taal en de betekenis van de woorden hebben hem steeds gefascineerd. In 2001 verscheen zijn boek met bijhorende expositie in Aalst met de titel "Zoeken-Denken-Bouwen". Bij de drukkerij Sanderus introduceerde hij woorden indrukken – uitdrukken, in de vele betekenissen. De mooiste woordcombinatie is ongetwijfeld de bescheiden signatuur op het nieuw Stationsplein van Aalst dat hij ontwierp. In de stalen stroken staat te lezen AALSTAALSTAALST, aan elkaar geschreven. Bij het lezen heeft men de keuze tussen Aalst of Staal met een verwijzing naar "den ijzeren weg". Je moet van Aalst zijn om deze woordcombinatie te vatten.

Postkaart 7 september 1984 vanuit Venetië / Archief Marc Dubois

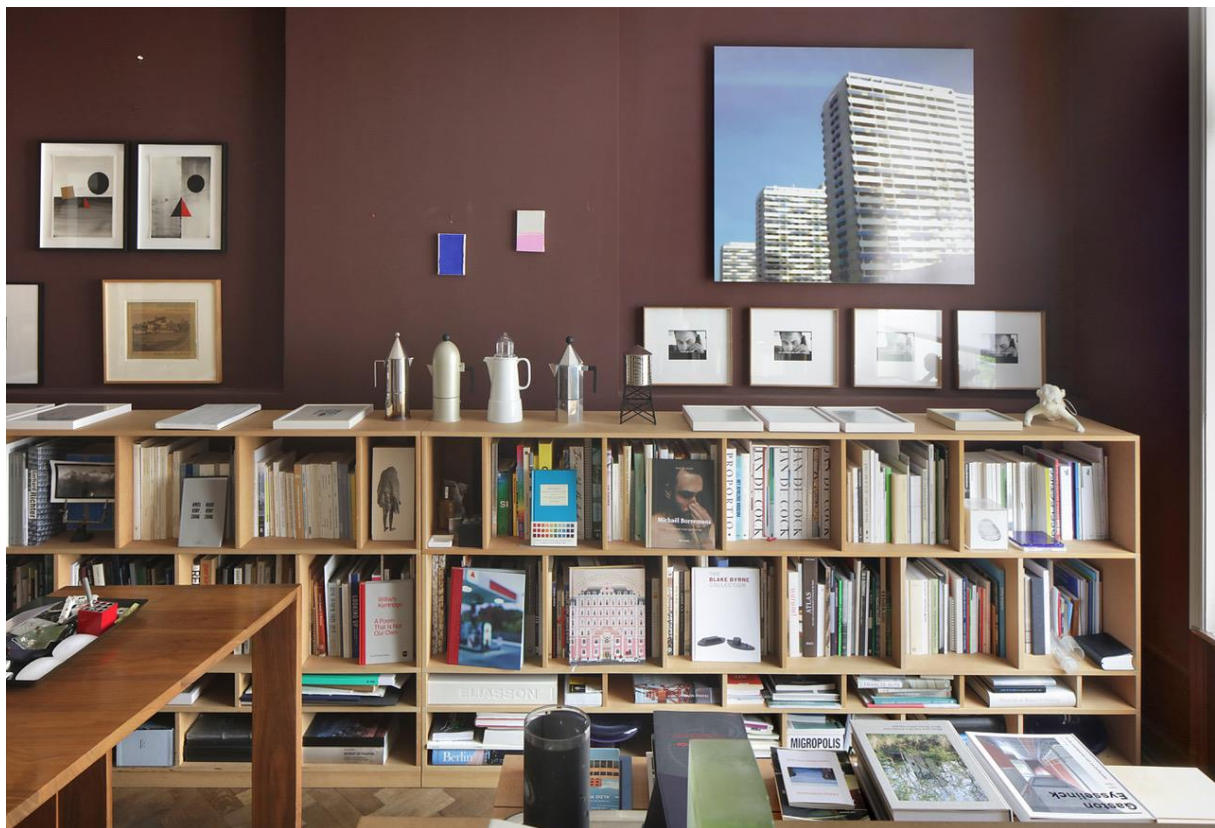
De woorden generositeit en intense schoonheid zijn de sleutels om zijn attitude te begrijpen. Velen hebben schitterende souvenirs aan deze bijzondere persoonlijkheid. In De Standaard van 12 mei 2020 typeerde Geert Sels hem als "Een gangmaker met een brede kijk".

In de week na zijn overlijden gaf ik aan fotograaf Filip Dujardin de opdracht, met goedkeuring van de familie, om het appartement waar hij de laatste jaren woonde en werkte vast te leggen op beeld. Omringd door vele architectuur- en kunstboeken, een aantal kleinere kunstwerken en objecten met een emotionele waarde, vormde het een kader van zijn intellectuele arbeid. Alles had een bepaalde ordening zoals hij ook omging met zijn archief.

Een selectie van de foto's toont het universum waarin hij verbleef. Alle foto's van Filip Dujardin zijn nu een onderdeel van het Kieckens Archief in het VAI.

Marc Dubois, architect HonF RIBA

Mei 2025

Foto's © Filip Dujardin ARCHIEF VAI Antwerpen

